

båndlagt arv er fælleseje og dermed skal indgå i delingen på skiftet.

Disse vanskeligheder kan imidlertid efter udvalgets opfattelse imødegås ved alene at gøre båndlagt arv til fuldstændigt særeje ved arvingens ægtefælles død og i øvrigt til skilsmisssæreje (ægtefællebegunstigende kombinationssæreje). Udvalget anfører, at den båndlagte arv herved fortsat vil kunne holdes uden for ligedelingen ved skifte i anledning af separation og skilsmisse og ved arvingens ægtefælles død, hvor båndlæggelsen giver et delingsmæssigt problem, hvis arven omfattes af formuefællesskabet. I de situationer, hvor arvingen afgår ved døden først, vil arven derimod indgå i formuefællesskabet mellem ægtefællerne. Arvingen og dennes ægtefælle bør dog ved ægtepagt have mulighed for at bestemme, at den båndlagte arv skal være fuldstændigt særeje for arvingen.

Udvalget foreslår endvidere, at arven også skal være ægtefællebegunstigende kombinationssæreje i alle tilfælde, hvor en båndlæggelse af tvangsarv ikke bliver effektueret eller efterfølgende ophører. Der er således efter udvalgets opfattelse ikke vægtige grunde, der taler for, at arven som det deklatoriske udgangspunkt skulle have en anden formueart i disse tilfælde. Hertil kommer, at en sådan regel vil skabe en klar og entydig retstilstand på området.

Reglerne om båndlagt arvs formueart skal som hidtil være deklatoriske, dvs. at arveladeren skal have mulighed for at bestemme, at den båndlagte arv skal være fælleseje eller en hvilken som helst anden formueordning, der har hjemmel i lov om ægteskabets retsvirkninger § 28 a, jf. § 28.

Der henvises til betænkningen s. 294-305.

10.3. Justitsministeriets overvejelser

10.3.1. Overtagelse efter vurdering

Justitsministeriet kan tiltræde udvalgets overvejelser om en udvidelse af arveladers adgang til at træffe testamentarisk bestemmelse om overtagelse efter vurdering, herunder den foreslåede regel om, at det skal være muligt ved testamente at bestemme, at en livsarving skal have sin tvangsarv udbetalt kontant. En sådan regel vil navnlig kunne få betydning for en hensigtsmæssig tilrettelæggelse af et generationsskifte af en erhvervsvirksomhed, hvor det er arveladerens ønske, at en bestemt arving skal videreføre en erhvervsvirksomhed. Også uden for området for generationskifte af erhvervsvirksomhed vil reglen kunne få betydning, f.eks. i tilfælde, hvor arveladeren ønsker, at en bestemt arving skal overtage et sommerhus eller et andet værdifuldt aktiv. Reglen skal i øvrigt ses i sammenhæng med lovforslagets § 59, hvorefter reglen

finder tilsvarende anvendelse på testamentariske bestemmelser over friarv.

Justitsministeriet er således også enig i, at arveladeren skal kunne træffe testamentarisk bestemmelse om overtagelse efter vurdering, således at retten hertil også kan gives til aktiver, der overstiger værdien af arvelodden mod, at arvingen betaler det overskydende beløb kontant til boet. Det tiltrædes desuden, at retten ved testamente skal kunne gives til aktiver efter arvingens eget valg. Udvidelserne er en naturlig konsekvens af den foreslåede kontantregel.

Justitsministeriet kan som en konsekvens heraf endvidere tiltræde den foreslåede begrænsning af ægtefælless kvalitative (genstandsmæssige) tvangsarveret, således at en testamentarisk bestemmelse over tvangsarv alene bør vige i det omfang, den gør indgreb i ægtefælless ret til forlods at udtage genstande til personligt brug, jf. lovforslaget § 11, stk. 1, eller er foretaget i strid med reglen om, at ægtefælless skal give samtykke til den anden ægtefælless testamentariske dispositioner over de fællesejeaktiver, der er nævnt i lovforslagets § 91, stk. 2. Efter lovforslagets § 91, stk. 2, kræves ægtefælless samtykke til testationer over fast ejendom eller andelsbolig, der tjener til familiens bolig, eller hvortil ægtefælless eller den anden ægtefælless erhvervsvirksomhed er tilknyttet, indbo i det fælles hjem, den anden ægtefælless arbejdsredskaber, eller et motorkøretøj, der har været anvendt af den anden ægtefælle. En sådan begrænsning af ægtefælless kvalitative tvangsarveret vil give bedre muligheder for ved testamente at tillægge en arving fortrinsret også i forhold til ægtefælless til at overtage aktier og andre erhvervsaktiver i forbindelse med et generationsskifte af en erhvervsvirksomhed.

Det tiltrædes endvidere, at en arvelader, som efterlader sig både fælleseje og fuldstændigt særeje, med respekt af ægtefælless rettigheder efter lovforslagets § 11, stk. 1, og § 91, stk. 2, bør have mulighed for ved testamente at bestemme, om en livsarvingens ret til tvangsarv skal dækkes af fællesejet eller af særejet. Adgangen hertil vil bl.a. kunne lette tilrettelæggelsen af et generationsskifte af en erhvervsvirksomhed, hvis der i boet er både fælleseje og fuldstændigt særeje.

Der henvises til lovforslagets § 50 og bemærkningerne til denne bestemmelse.

Justitsministeriet kan tiltræde udvalgets anbefaling om, at en livsarving, der får sin tvangsarv udbetalt kontant, ikke derved skal anses for legatar i boet. I § 3, nr. 2, i det lovforslag om ændring af forsikringsaftaleloven samt forskellige andre love (Begunstigelser i forsikringsordninger og ændringer som følge af arveloven mv.), som er fremsat samtidig med dette lovforslag